

GHIDUL
CRESCĂTORULUI PRIVIND PROTECȚIA ȘI
BUNĂSTAREA PORCINELOR

CUPRINS:

	<u>pagina</u>
I NTRODUCERE	3
B AZA LEGALĂ	4
P ERSONALUL ANGAJAT	5
I NSPECȚIILE	6
Ț INEREA EVIDENȚELOR	8
L IBERTATEA DE MIȘCARE	9
A DĂPOSTURILE ȘI CAZAREA	10
E CHIPAMENTE MECANICE SAU AUTOMATE	14
H RĂNIREA ȘI ADĂPAREA	15
M UTILĂRI	18
M ETODE DE CREȘTERE SPECIFICE	20
I NRAREA SAU IEȘIREA ANIMALELOR DIN EXPLOATAȚIE	23

INTRODUCERE

Având în vedere importanța tot mai mare care se acordă la nivel european respectării normelor de protecție și bunăstare a animalelor, considerăm oportună inițiativa de elaborare a unui ghid de recomandări privind protecția și bunăstarea porcinelor în ferme, adresat în primul rând fermierilor care au experiență în creșterea porcilor, dar și persoanelor care au în vedere înființarea unor ferme de porcine, care să corespundă celor mai noi cerințe în domeniu.

Ghidul este structurat sub forma mai multor secțiuni, care urmăresc în mod logic și firesc prevederile legale privind protecția și bunăstarea porcinelor. Trebuie reținut că deși baza legală se regăsește într-o proporție însemnată în acest ghid, acesta nu trebuie privit totuși ca o sursă exclusivă, ci orientativă în domeniul protecției și bunăstării porcinelor, utilizatorii trebuind să se asigure, în viitor, că prevederile actualului ghid nu au fost modificate, îmbunătățite sau completate prin acte normative emise de către organele competente.

BAZA LEGALĂ

Actele normative care au stat la baza elaborării acestui ghid sunt următoarele :

- Legea nr. 205/2004 privind protecția animalelor cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul ANSVSA nr. 180/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția animalelor în timpul sacrificării și uciderii;
- Ordinul ANSVSA nr.75/2005 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare privind protecția animalelor de fermă;
- Ordinul ANSVSA nr.202/2006 pentru aprobarea Normei sanitare veterinare care stabilește standarde minime pentru protecția porcinelor.

PERSONALUL ANGAJAT

1. Personalul angajat de către administratorul unității, mai ales a celui care desfășoară activități cu animalele, trebuie să corespundă din punct de vedere numeric și al pregătirii profesionale în ceea ce privește creșterea și îngrijirea porcilor.
2. Personalul trebuie să facă dovada absolvirii unor forme de învățământ specializate (liceu agricol, colegiu, facultate etc), sau, când acest lucru nu este posibil, se poate realiza instruirea personalului prin intermediul persoanelor competente delegate de către serviciile veterinare. În urma programelor de instruire, se realizează la nivelul unității programe de evaluare a angajaților.
3. Personalul trebuie să fie responsabilizat să respecte pe întreaga perioadă de activitate productivă sau de viață a animalelor principiile și normele de protecție și bunăstare a animalelor, prin afișarea la loc vizibil și în puncte de interes de panouri cu restricții, măsuri speciale de bunăstare, proceduri de urgență etc.

INSPECȚIILE

1. Inspecția animalelor trebuie efectuată cel puțin o dată pe zi.
2. În timpul inspecției trebuie să se asigure o vizibilitate clară la nivelul membrelor, ongloanelor, a tuturor părților unui animal în decubit pentru o bună observare a acestuia.
3. Lumina naturală poate fi suplimentată cu lumina artificială, sursele de lumina artificială fiind repartizate în așa manieră încât să se poată asigura o iluminare corespunzătoare.
4. Problemele constatate în urma inspecțiilor vor fi remediate de către persoanele responsabile, în cel mai scurt timp posibil.
5. La nivelul fermei trebuie să existe spații de izolare a animalelor bolnave sau rănite, cu așternut uscat și confortabil, după caz, prevăzute cu echipamente de furajare și adăpare; acestea trebuie curățate și dezinfectate săptămânal.
6. Tratamentele trebuie efectuate numai de personal de specialitate; pentru medicamentele utilizate trebuie să se respecte timpul de așteptare.

7. Animalele bolnave sau rănite care nu răspund la tratament, purceii subponderali etc., vor fi eutanasiate prin metode acceptate de legislația specifică.
8. La nivelul fiecărei ferme va trebui să existe un spațiu special amenajat pentru păstrarea produselor biologice și a medicamentelor conform prescripțiilor unității producătoare.

ȚINEREA EVIDENȚELOR

- 1.** Administratorul unității trebuie să păstreze o evidență a tuturor tratamentelor efectuate și a numărului de animale moarte găsite la fiecare inspecție (registru de tratamente, registru de mortalități). În registrul de tratamente se vor menționa data efectuării tratamentului, medicamentele folosite și doza, animalul sau grupul de animale tratat.
- 2.** Pe lângă alte evidențe ținute în alte scopuri, la nivelul fermei trebuie să se mai găsească atestatele angajaților privind cursurile de creștere, protecție și bunăstare urmate, precum și evidența instructajelor cu personalul angajat privind protecția și bunăstarea animalelor.
- 3.** Evidențele trebuie păstrate pentru o perioadă de cel puțin 3 ani și trebuie să fie puse la dispoziția autorității competente atunci când se efectuează o inspecție oficială sau la cerere.

LIBERTATEA DE MIȘCARE

1. Adăposturile trebuie proiectate astfel încât să permită odihna tuturor animalelor în același timp, precum și culcarea și ridicarea în poziție patrupedală în mod normal.
2. Se interzice construirea sau montarea de instalații pentru legarea scroafelor și scrofițelor.
3. În cazul în care animalele sunt ținute în boxe individuale, acestea trebuie să permită animalului să se poată întoarce cu ușurință, numai dacă acest lucru nu este în contradicție cu recomandarea medicului veterinar.
4. Porcii trebuie să aibă acces permanent la o cantitate suficientă de material, cum ar fi paie, fân, lemn, rumeguș, compost de ciuperci, turbă sau un amestec din acestea, care să nu compromită sănătatea animalelor și să le permită acestora activități de manipulare și investigare, care se pretează folosirii râului în scopul consumării energiei și stimulării curiozității animalului.

ADĂPOSTURILE ȘI CAZAREA

1. Ca o regulă generală, proiectarea și construcția adăposturilor trebuie să se realizeze în concordanță și cu regulile de protecție și bunăstare a animalelor.
2. Materialele utilizate trebuie să fie rezistente, impermeabile, să nu fie dăunătoare animalelor, să poată fi curățate și dezinfectate ușor.
3. La nivelul animalului nu trebuie să existe muchii, margini ascuțite, capete de bară, sisteme de prindere a barelor, sau orice alte obiecte care pot răni animalele.
4. Pardoseala trebuie să fie netedă, dar nealunecoasă, fără denivelări sau spărturi care pot provoca răniri.
5. Adăposturile trebuie proiectate astfel încât să existe o zonă de odihnă confortabilă, uscată și curată.
6. Mai jos sunt prezentate cerințele minime privind suprafața liberă de pardoseală disponibilă pentru fiecare categorie de porci:

Categoria de porci	Greutatea medie	Suprafața minimă
purcei	<10 Kg	0,15 m ²
purcei	10-20 Kg	0,20 m ²
tineret porcine	20-30 Kg	0,30 m ²
porci la îngrășat	30-50 Kg	0,40 m ²
porci la îngrășat	50-85 Kg	0,55 m ²
porci grași	85-110 Kg	0,65 m ²
porci grași	>110 Kg	1 m ²
scrofița după montă	-	1,64 m ²
Scroafa	-	2,25 m ²

7. Suprafețele de mai sus pentru scrofițe după montă și scroafe sunt utilizate atunci când aceste categorii de animale sunt ținute în grup; o parte din această suprafață (0,95 m² pentru scrofițe și cel puțin 1,3 m² pentru scroafe) trebuie să fie reprezentată de pardoseală continuă, solidă, din care maxim 15 % să fie rezervată pentru fose de drenaj .

8. Microclimatul din adăpost trebuie să se încadreze în următorii parametrii:

Categoria de animale	Temperatura °C			Umiditate relativă %		Viteza aerului m/s	
	Min	Max	Optim	Min	Max	Pt.temp.min	Pt.temp.max
<i>0</i>	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>
Vieri	10	24	15	60	70	0,2-0,3	1,0
Scroafe gestante	10	24	15-18	60	70	0,2-0,3	1,0
Scroafe lactante	15	24	18-22	60	70	0,2-0,3	1,0
Purcei 0-7 zile	-	-	32-30	60	70	0,2-0,3	1,0

0	1	2	3	4	5	6	7
Purcei 8-14 zile	-	-	30-28	60	70	0,2-0,3	1,0
Purcei 15-21 zile	-	-	28-24	60	70	0,2-0,3	1,0
Purcei 22-28 zile	-	-	24-22	60	70	0,2-0,3	1,0
Purcei 29-36 zile	-	-	22-20	60	70	0,2-0,3	1,0
Alte categorii	15-18	24	18-24	55	70	0,2-0,3	1,0

9. Lățimea maximă a fantelor, atunci când sunt utilizate pardoseli înclinate din ciment pentru porcii crescuți în grup, trebuie să aibă următoarele dimensiuni:

- 11 mm pentru purcei
- 14 mm pentru purceii înțărcați
- 18 mm pentru tineret porcin
- 20 mm pentru scrofițe după montă și scroafe.

10. Lățimea minimă a barei de grătar trebuie să fie de 50 mm pentru purcei și porci înțărcați și 80 mm pentru porci în creștere, scrofițe după montă și scroafe.

11. Scroafele și scrofițele pot fi crescute în grupuri, pe parcursul unei perioade începând cu 4 săptămâni după montă și până la o săptămână înainte de data aproximată a fătării. Boxa în care este ținut grupul de scroafe trebuie să aibă laturile mai mari de 2,8 m lungime.

12. Animalele nu trebuie menținute în permanență în întuneric, și nici să fie expuse la lumina artificială fără întrerupere; intensitatea luminii trebuie să fie de cel puțin 40 lucși, pentru o perioadă de minimum 8 ore pe zi.

13. Vara, umiditatea relativă va fi crescută artificial cu ajutorul pulverizatoarelor amplasate pe plafon.

14. În zona de odihnă nu trebuie să existe curenți de aer.

15. Pentru aerarea adăpostului nu se vor deschide ușile și geamurile, aceasta fiind o practică ineficientă, care intră în contradicție cu punctul 14.

16. Volumul de aer orientativ (minim) de adăpost necesar pe cap de animal este:

- scroafe negestante 6,0 m³/cap
- scroafe gestante și lactante 21,0 m³/cap
- tineret porcîn 3,0 m³/cap
- porci la îngrășat 3,5 m³/cap
- vieri 20,0 m³/cap

17. Volumul de aer circulat orientativ este:

Categoría de animale	Necesarul de aer m ³ /h/cap	
	minimum iarna	maximum vara
Vieri și scroafe	70-85	150
Scroafe cu purcei	100-150	200
Tineret porcîn	10-20	50
Porci la îngrășat 30-60 kg	15	65
Porci la îngrășat peste 60 kg	45	120

18. Praful trebuie să lipsească de pe pereți și tavan; concentrația normală de pulberi din adăpost este de 15 mg/m³.

19. Nivelul normal de CO₂ trebuie să fie sub 1000 ppm.

ECHIPAMENTE MECANICE SAU AUTOMATE

1. Pentru buna funcționare și monitorizare a echipamentelor și instalațiilor trebuie să existe proceduri scrise, clare, simple, eficiente și cu finalitate pentru inspecția instalațiilor care trebuie efectuată de cel puțin o dată pe zi.
2. Administratorul fermei va afișa la loc vizibil datele de identificare a persoanelor responsabile cu reparațiile și situațiile de urgență; totodată va afișa procedurile scrise despre modul de operare în caz de defecțiune.
3. Atunci când sănătatea și bunăstarea animalelor depind de un sistem de ventilație artificială, trebuie să existe un sistem de rezervă corespunzător care să garanteze reînnoirea suficientă a aerului, în eventualitatea defectării sistemului de bază.
4. Trebuie să existe sisteme de alarmă pentru avertizare în cazul defectării unui echipament de monitorizare a condițiilor de microclimat.
5. Utilajele folosite pentru igienizarea adăposturilor trebuie să fie într-o stare foarte bună de întreținere și igienă.

HRĂNIREA ȘI ADĂPAREA

1. Accesul la hrană trebuie să se facă ușor; hrana trebuie să fie în cantitate suficientă; administrarea dietelor trebuie să se facă cu regularitate, respectându-se anumite intervale de timp.
2. Furajarea se va face în funcție de vârstă, greutate corporală, cerințe fiziologice, cerințe comportamentale, cu respectarea normelor științifice (rații furajere conform Normelor de hrană).
3. Pentru a-și satisface foamea și datorită nevoii de a mesteca, tuturor scoafelor în așteptare și scrofițelor trebuie să li se asigure o cantitate suficientă de hrană de volum sau bogată în fibre, precum și hrană energizantă.
4. Periodic vor fi recoltate probe de furaje pentru examenul de laborator privind parametrii prevăzuți în Programul Cifric, iar în caz de morbiditate – mortalitate, se fac recoltări de furaje incriminate.
5. Este interzisă administrarea în hrana porcilor a apelor grase (lături) provenite de la unități de alimentație publică; totodată este interzisă utilizarea în hrană a făinurilor proteice.

6. Valorile orientative ale frontului de furajare sunt următoarele:

Greutate Kg	Front de furajare cm²
5	10
10	13
15	15
35	20
60	23
90	28
120	30

7. Buncărele pentru depozitarea furajelor vor fi amplasate cu respectarea normelor de biosecuritate.

8. Apa va fi la discreție printr-un sistem de adăpare automat cu ajutorul suzetelor.

9. Valorile orientative ale necesarului de apă zilnic sunt următoarele:

Greutate kg	Necesar zilnic Litri	Debitul minim de apă care ajunge la suzete litri/min
purcei proaspăt înțărcați	1,0 – 1,5	0,3
până la 20	1,5 – 2,0	0,5 – 1,0
20 – 40	2,0 – 5,0	1,0 – 1,5
40 – 100	5,0 – 6,0	1,0 – 1,5
scroafe și scrofițe înainte/după montă	5,0 – 8,0	2,0

scroafe și scrofițe în lactație	15 – 30	2,0
Vieri	5,0 – 8,0	2,0

10. Pentru prevenirea canibalismului trebuie înlăturați o serie de factori după cum urmează:

- aprovizionarea insuficientă cu apă de băut
- aglomerația peste limitele minime
- front de adăpare și furajare insuficiente
- condiții improprii de igienă
- îngrijire necorespunzătoare
- lipsa supravegherii
- carențe proteice
- carențe minerale (dezechilibru fosfocalcic)
- ventilație necorespunzătoare

11. Este necesară evitarea comportamentelor care produc stare de „neliniște” în lotul respectiv cum ar fi:

- tratarea cu violență a animalelor
- zgomote de atenționare
- scularea inutilă
- existența unor exemplare agresive care mușcă

MUTILĂRI

1. Intervențiile asupra animalelor, care pot duce la afectarea sau pierderea sensibilității unei părți a corpului ori alterarea structurii osoase sunt interzise, cu următoarele excepții:
 - acestea au scop terapeutic sau de diagnosticare;
 - acestea au scop de identificare;
 - reducerea uniformă a colților porceilor prin pilire sau tăiere, operație efectuată nu mai târziu de vârsta de 7 zile
 - tăierea unei părți a cozii;
 - castrarea porcilor masculi prin alte mijloace decât prin deșirarea țesuturilor;
 - utilizarea inelului nazal numai atunci când animalele sunt ținute în sisteme de creștere în aer liber.
2. Tăierea cozilor și reducerea colților nu trebuie să fie efectuate ca procedee de rutină, trebuind avută în vedere eliminarea și a altor posibile cauze care duc la apariția de leziuni ale mameloanelor scroafelor sau ale urechilor și cozilor (cum ar fi condițiile de microclimat sau densitatea loturilor).
3. Intervențiile care necesită anestezie locală sau, după caz, generală, trebuie să fie efectuate de către medicul veterinar.

4. Intervențiile care nu necesită anestezie, pot fi efectuate de către o persoană competentă, în conformitate cu legislația națională.

METODE DE CREȘTERE SPECIFICE

1. Vieri:

- boxa pentru vieri trebuie să fie construită astfel încât să ofere o zonă liberă de cel puțin 6 m²; când boxa este utilizată și pentru monta naturală suprafața pardoselii va fi de minim 10 m², iar boxa nu va prezenta nici un obstacol;
- boxele vierilor trebuie să permită rotirea, mirosirea, să se audă și să se vadă cu alți vieri;

2. Scroafe și scrofițe:

- animalele gestante trebuie tratate pentru paraziți interni și externi;
- înainte de transferul în maternitate trebuie spălate;
- în spatele scroafelor și scrofițelor trebuie asigurată o zonă liberă, disponibilă pentru fătarea naturală sau asistată;
- boxa de fătare trebuie să fie prevăzută cu bare de protecție pentru purcei.

3. Purcei sugari:

- suprafața de odihnă a purceilor trebuie izolată termic (pat electric cu regulator de temperatură);
- încălzirea locală se va putea face cu becuri infraroșu de 175 w;
- imediat ce s-a constatat ca purceii sunt viabili, se va proceda la tăierea colților și a cozilor între vertebrele 2-3 coccigiene cu ajutorul unui termocauter, iar purceii neviabili vor fi eutanasiați prin gazare;
- castrarea masculilor se va face până la vârsta de 7 zile, iar identificarea până la 20 zile de la fătare; după vârsta de 3 săptămâni castrarea este contraindicată, întrucât purcelul trece printr-o criză fiziologică tradusă prin epuizarea anticorpilor proveniți din imunizarea pasivă (colostrală) și scăderea rezistenței la factorii stresanți și infecțioși; dacă se practică această operațiune după vârsta de 7 zile, ea trebuie efectuată sub anestezie și analgezie prelungite, numai de către un medic veterinar;
- înțârcarea nu se va face la mai puțin de 28 zile, prin scoaterea scroafelor și transferul lor în sectorul de reproducție; imediat vor fi transferați și purceii în sectorul de creștere, cu care ocazie se vor efectua și lotizările necesare;
- după 7 zile de la fătare, purceii vor fi individualizați prin crotaliere conform legislației în vigoare;

4. Purceii înțărcați și tineretul porcîn:

- la înțarcare purceii se lotizează pe grupe de greutate corporală în așa fel încât grupurile să fie cât mai uniforme;
- animalele violente vor fi izolate;
- animalele bolnave vor fi tratate în staționarul veterinar.

INTRAREA SAU IEȘIREA ANIMALELOR DIN EXPLOATAȚIE

- 1.** Animalele nou introduse în fermă vor fi obligatoriu carantinizate, într-un adăpost special amenajat pentru acest scop.
- 2.** Rampa de recepție/livrare, situată în incinta fermei cu respectarea normelor de biosecuritate, va trebui să aibă o înclinație conformă cu legislația în vigoare, să nu fie alunecoasă, să aibă pereți de protecție laterali.
- 3.** De la rampa de încărcare/descărcare a animalelor și până la adăpost, porcii vor fi dirijați prin culoare special amenajate.
- 4.** Animalele vor putea fi conduse, fără aplicarea de rele tratamente, numai cu ajutorul unor echipamente speciale.